

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

25 dec.

6 Ianu.

1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretulu pentru Austria

pe Jul. - Dec. 4 fl. —

pe Jan. — Dec. 8 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jul. — Dec. unu galbeni si dimietate.

Nr.

44.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a morarilor Nr. 10.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

II

curso

anualu.

PETREA CATIELEI.

(Dupa o poveste poporala.)

— Finea. —

Petrea: „Fetu pieptosu!
„Voinicu frigurosu!
„De esti omu fricosu,
„Remâi sanetosu,
„Ér' de esti vitézu,
„Decâtu cu necasu,
„Haida-apoi cu mine
„La reu si la bine!
„Câ-ci ti spunu curatu,
„Spunu-ti vederatu:
„Eu sum Petrea, care
„In resbóe-amare
„I-am invinsu pe smei,
„Pe-ai loru crai tustrei,
„Si smebicele,
„Blastematele.“

— „Petre, fetu vestitu,
„Fetu nebiruitu!
„Hai! câ mergu cu tine
„La reu si la bine,
„Câci sum omu vitézu,
„Dedatu cu necasu;
„Si-ti voi fi fertatu

„De-ajutoriu si svatu.“
Deci mi se pornescu,
Si caletorescu;
Si gasescu o móra,
Plina de povóra,
Carea necurmatu
Macina pasatu
Pe dóue-spre-diece
Dóue si cu diece
Pietre ferecate,
De prin munti sapate;
Si-unu omu mancatiosu,
Omu nesatiosu,
Grasu si naltu si grosu,
Slutu si burduvosu,
Fain'a ce cura
Din maciqatura
Tót'o tórna 'n gura
Fâra de mesura,
Si-o 'nghitia strigandu:
„Valeu, câ-su flamendu!“
Petrea se opresce,
Si mi ti-lu privesce,

Si-lu privesce éra,
Si de elu se miara.
Ér' mancâulu grosu
Si nesatiosu
Catra Petrea díce:
„Voinicelu voinice!
„Spune-mi, cine esti?
„Spune-mi, ce voesci?
„De esti craiu bogatu,
„De esti imperatu,
„Apoi dâ-mi tu mie,
„Dâ-mi macaru o miie
„De tauri cornaci,
„Si pe-atâtea vaci,
„Sé le taiu de-odata,
„Sé le frigu indata,
„Sé le gatu de mésa,
„Câ-ci vai greu m'apésa
„Fómea ticalósa,
„Ce nu me mai lasa;
„Si-ti voi fi eu tîe
„In calatoria
„Mana de-ajutoriu

„Scutu aperatoriu !“

Petrea : „Fetu spetosu
 „Si nesatiosu !
 „Eu sum Petrea, care
 „Cu vertute tare
 „Pe smei i-am invinsu,
 „Si de totu i-am stinsu,
 „Si pe-a loru smeóice,
 „Animi de sierpóice.
 „Si-acum ratecescu,
 „Câ-ci nu nimerescu
 „Drumulu, care duce
 „Catra tiér'a-mi dulce.
 „De esti fetu vitézu,
 „Dedatu cu necasu,
 „Haida-apoi cu mine
 „La reu si la bine,
 „Ér' de esti fricosu,
 „Remâi sanetosu !“

Deci mi se pornescu,
 Si caletorescu,
 Si 'ntre munti riposi,
 Intre munti pietrosi
 Aff'unu baetanu,
 Puiu de nesdravanu,
 Ce pe-a sale mane
 Dóue déluri tiene,
 Si cu-a sa potere,
 Ca pe dóue mere
 Mi ti le rotesce,
 Si le rapadiesce,
 Si le-arunca 'n noru,
 Si le prinde 'n sboru.

Petrea si cu-ai sei
 Fertati voiniceii
 Catra elu pasiesce,
 Si stâ si-lu privesce ;
 Ér' celu baetanu,
 Puiu de nesdravanu,
 Catra densi s'aventu
 Si mi li cuventa :

„O voi trei voinici !
 „Ce cautati pe-aici ?
 „Doriti póte voi
 „Sê facemu resboiu,
 „Sê ne mesurâmu,
 „Si-apoi sê vedemu,
 „Cine-a fi mai tare,
 „Cine-a fi mai mare ?
 „Séu póte doriti,
 „Ca sê ve 'nsociti,
 „Voi tustroi cu mine
 „La reu si la bine ?“

Petrea : „Baetanu
 „Puiu de nesdravanu !

„Eu sum Petrea, care
 „Bratiele varvare,
 „Bratiele de smei,
 „Selbateci si rei,
 „Tóte le-am invinsu,
 „Si de totu le-am stinsu.
 „Cestu voinicu vestitu
 „De schintei pîrlitu
 „Este *Friguricea*,
 „Ce-si are vetricea
 „In padurea désa,
 „Jumetate arsa.
 „Éra cestalaltu
 „Voinicu grosu si 'nnaltu
 „*Pieru-de-fóme* este,
 „Care vietuesce
 „La mór'a din cale,
 „La riulu din vale ;
 „Si noi nu voimu,
 „Sê ne resboimu,
 „Ci de esti vitézu,
 „Dedatu cu necasu,
 „Haida-apoi cu mine
 „La reu si la bine,
 „Ér' de esti fricosu,
 „Remâi sanetosu !“

— „Petre fetu vestitu,
 „Fetu nebiruitu !
 „Sum voinicu vitézu,
 „Dedatu cu necasu,
 „Me chiamu *Tranti-délu*
 „Care dau navalu,
 „Si me luptu, candu voiu
 „Cu muntii 'n resboiu !
 „Si de vreti, apoi
 „Eu me ducu cu voi !“

Deci mi se 'nsotiescu,
 Si caletorescu.

XXI.

Sórele-asantiesce,
 Nóptea se latiesce
 Peste délu si vâi,
 Peste plaiu si câi ;
 Ér' Petrea cu-ai sei
 Fartati voiniceii
 Merge nóptea tóta,
 Si cérca si cata
 Drumulu, care duce
 Catra tiér'a-i dulce.
 Nóptea se strecóra
 Si soscesce éra
 A dîlei rosiétia
 Semnu de demanétiá.
 Si voiniciei mei,

Petrea eu cei trei
 Éta nimerescu,
 Éta câ gasescu
 Unu podu intaritu,
 Podu afurisitu
 Alu unui capcanu,
 Urieasiu betranu,
 Cu chipu uritiosu
 Chipu inspaimentosu,
 Cu buzele crunte,
 C'unu ochiu rosiiu 'n frunte,
 Si la trupu grozavu,
 Si la glasu gângavu ;
 Subtu a lui picioére
 Muntele tresare,
 Si de elu se teme,
 Si de fric'a-i geme ;
 De suflarea lui
 Frundi'a codrului
 Arde 'ngalbinesce,
 Si se vescediesce ;
 Dintr'unu zidu maretiu
 Negru la pareti,
 Totu din stîci urdîtu,
 Cu stanci intaritu,
 Capcanulu cobóra
 Catra podu pe-o scara,
 Pe voinici mi-i vede,
 Spre dinsi se rapede,
 Si cu glasulu seu,
 Glasu gangaru si greu,
 Urla si mugescu
 Si-astufeliu li vorbesce :

„Feciori pribegiti
 „Si nenorociti !
 „Cine v'a 'ndreptatu
 „Catr'alu mieu palatu ?
 „Sciti voi séu nu sciti
 „Feciori rateciti,
 „Cumcâ ori si cine
 „A venitu la mine,
 „Inca n'a scapatu
 „Dintr'alu mieu palatu ?
 „Cei ce-su grasi si buni
 „I punu pe carbuni,
 „Si mi-i facu friptura,
 „Si-i imbucu in gura ;
 „Ér' pe cei uscati,
 „Pe cei ne 'ncalati,
 „I 'nghitiescu de vii
 „Ca si pe copii,
 „Ce vinu dela tiéra
 „Ca sê-mi cada 'n ghiara.
 „Veniti dara 'n cóce !
 „Si mosulu va face

„In vetrice focu,
 „Sê ve frigu de loeu,
 „Câci de multu acum
 „N'am pîrlitu in fumu
 „Putîna friptura
 „Pentru biêt'a-mi gura“ . . .

Astfelu uriasiu!

Éra feciorasiulu,
 Petrea celu vestitu,
 Fetu nebiruitu,
 Mi se 'mbarbatéza
 Si mi-i cuvêntéza :

„Mosiule capcanu

„Uriasiu betranu!
 „Ascultá-me-i ba,
 „Ca sê-ti spunu ce-va?“

Uriasiu-i dîce :

„Sê te-audu voinice!“

Petrea : „Mosiu capcanu

„Uriasiu betranu!
 „Spune, ce doresci;
 „Spune ce voesci,
 „Ca sê-ti facemu noi,
 „Sê ne lasi apoi?
 „Si-ti fagaduimu,
 „Dorulu sê-ti plinimu!“

Uriasiu dîce :

„Feciorasiu voinice!
 „Voi n'aveti potere,
 „Sê-mi pliniti ce-oiu cere,
 „Câci dorint'a mea
 „Mare este ea!
 „De trei ani gandescu
 „Cum sê mi-o 'mplinescu;
 „Tôte le-am cercatu,
 „Tôte-am cugetatu,
 „Si 'nea n'am gâcitu
 „Chipulu nimeritu;
 „Si-apoi voi sê fiti,
 „Voi mai iscusiti
 „De câtu unu capcanu
 „Uriasiu betranu?
 „In zedaru ar fi
 „Trud'a ce-ati trudí,
 „Si-apoi v'asiu scapá
 „Si nu v'asiu mancá!“

Petrea : „Mosiu capcanu

„Uriasiu betranu!
 „Daca nu te 'ncredi,
 „Sê ne 'ncredintiedi,
 „Dorulu sê-ti plinimu,
 „Sê ne mântuimu,
 „Daca-e in zedaru, —
 „Spune-ni macaru,
 „Care-i dorulu teu,

„Ce te-apésa greu?

„Ca si noi sê-lu scimu,

„Si-apoi sê morimu.“

Capcanulu rangiesce

Si-astfelu mornaesce :

„Dupa munti aprópe,

„Colo peste ape

„Este-unu imperatu,

„Mare si bogatu,

„Care-o fica are

„Mandra ca o flóre,

„Si-asiu dorí sê-mi fie

„De friptura mie!

„Deci ati audítu

„Dorulu ce-am doritu!

„Ei, si-acum grabiti,

„La palatu veniti,

„Sê ve frigu curendu,

„Pentru câ-su flamandu!“

Si cu pasi greoi

Se pornesce-apoi

Capcanulu siuchiatu,

Ghâbu si urechiatu.

Ér' cei feciorasi

Dupa uriasiu

Rapede pasiescu,

Si se svatuescu,

Cum sê chipzuésca,

Ca sê-lu nimicésca.

Gangavulu capcanu,

Uriasiu betranu,

La palatu cum vine,

Scóte din tiatine

Usi'a fericata

Fara de lacata;

Si 'n launtru-i striga

Pe feciori, sê-i friga!

Petrea mi se 'ntórce,

Si din ochii-i face

Semnu lui Tranti-dealu,

Ca sê dea navalu.

Tranti-dealu se 'nfóca,

Si de tórta 'nsfaca

Palatulu cumplitu

Totu de stânci urdîtu;

Si se opintesce,

Si mi-lu sgâtiesce,

Si din temilía,

Cu-asié voinicía

Din pamentu-lu scóte,

Si-apoi câtu ce póte,

I-lu arunca 'n sboru

Catr'unu coltiu de noru;

De noru se lovesce,

Si mi se sdobesce!

Petrea deci mi-i dîce :

„Tranti-dealu voinice,

„Voinicelu vitézu

„Dedatu cu necasu!

„Am vediutu pe smei,

„Tari au fostu si ei;

„Smeóicele rele,

„Tari au fostu si ele;

„Dar' ca bratiulu teu

„N'am mai vediutu eu!“

Astfelu Petrea-i dá,

Si putînu mai stâ,

Si se mai gandesce,

Si-apoi li vorbesce :

„Voinicei spatosi,

„Voinicei nervosi!

„Hai sê ne 'nturnâmu,

„Sê ne avêntâmu,

„Dupa munti aprópe,

„Colo peste ape,

„La celu imperatu,

„Mare si bogatu;

„Câci voescu sê vedu,

„Câci voiú sê me 'ncredu

„Despre fiic'a sa,

„De este, séu ba,

„Astfelu de frumósa,

„Astfelu de alésa,

„Precum ni-a vestitu

„Capcanulu cumplitu.

„Si de-a fi frumósa,

„De-a fi dragostósa,

„Asiu cere-o sê-mi fia

„Dulcea mea sotîa!“

Astfelu li vorbesce,

Si-apoi continesce,

Si mi se pornescu,

Si caletorescu.

XXII.

Mai revérsa-mi Musa,

De pe-a tale buze

Unu picu de zimbire,

Si-unu picu de sioptire,

Unu picutiú de focu,

Si-unu picu de norocu,

Ca sê 'nchieiu cu ele

Cantecele mele.

Petrea si cu-ai sei,

Falnici voinicei,

Trece prin pustí,

Codri, munti, campii,

Si pe-unu siesu curatu,

Pe-unu siesu resfiratu,

(Urméza pe pagin'a 525.)

CRUCEA DIN PESTERE.

(Novela originala.)

(Finea.)

Singura una erá unde din departe nu vedemu pe nimenea; dar apropiindu-ne, ne apare cineva culcatu langa coliba in apropierea focului. Noroculu nostru cá e culcatu cu faci'a catra focu, carele aruncá o diare cam intunecósa, cáci altcum nu l'amu cunósee. Erá pop'a ce potemu deduce inca si din barb'a cea lunga, ce spandiurá pre capetulu perinei.

D'ina poia colibei stá o feta inaltusiora, subtila. Cine nu cunósee in ea pre Dilinca cea frumósa? . . .

Pe trasurile fecei ei se potea cetí o resolutiune; tóta fiinti'a ei erá maestósa. Pe langa tóte inse fruntea ei virginala erá cuptusita de unu nuoru de tristétia.

— „Dómne-ajuta-mi“ eschiamá ea, dupa ce si-luá sumaniorulu celu simplu si faiosielu, apoi plecá catra dealu, catra padure, catra amurulu seu.

Lun'a cea balae luciá cu pompa. Parea cá vre sê ajutore Dilincei, ca sê póta merge mai siguru, ca sê póta vedé calicic'a cea angusta pintre tufe.

Si Dilinca melancolisá, fantasá mergandu, câte-odata asié se abatea din calicica, cátu numai se tredíá intre spini. Dar ea asié sciea de bine tóte locurile, tóte crepaturile prin padure! Déca i se incatiau polcutiele intr'unu paducelu, nu le descatiá cu frumosulu, ci se sméciá, rum-pa-se ori fia ce-a fi, numai sê póta ajunge cátu mai iute. Ventulu nu síuía, frundi'a nu se leganá, numai hainele Dilincei faceau unu picu de sgomotu. Alt'a féta pentru lumea asta n'ar cutediá sê amble nóptea prin padure. Alt'a féta nu si-ar bagá capulu in apa, cá-ci pe unde s'avena Dilinca ambla lupulu, ambla momoietie, ambla mam'a padurei. Dar Dilinca nu sciea de uritu. Nu sciea de nimicu numai de Nicolau. Budiele ei sioptiau neincetatu: „O dragostea mea, tu nu dicit in flueru acum, tu dóra ai ganditu, cá eu su necredintiósa.“

Dilinca ajunsese pe plaiulu, unde erá colib'a. Canele se tredí si incepú a latrá. Pecurariulu se trediesce si ie băt'a in mani si iesie afara din coliba. Asié erá elu de slabu! Asié se despoterise de câte-va díle!

— Tu esti Dilinca, tu esti dulcea mea?

— Eu su Nicolae.

— N'am mai ganditu sê me mai cerci, atát'a am fostu asteptatu intr'o nópte.

— In care nópte?

— Joi nóptea.

— Fia blastemata acea séra, fia blastemata acea nópte!

— Ce-e, Dilinca, pentru Duunedieu, tu nu me iubesci; tu afurisesci si nóptea acea, candu suferii atát'a. Tu ai uitatu juramentulu. Cauta catra ceriu, acolo-su marturiile. Tu nu me iubesci! — si Nicolau incepú a plange cu amar.

— Nu-ti face pecatu, sufletulu meu, nu plange; eu te iubescu si acuma, ca atunce, candu ti-dedui sarutarea d'antáiu, ba mai tare, si te voiu iubi, pana ce va fi caldu pieptulu acest'a.

— Io nu te pricepu, draga. Asié te-ai schimbatu de tare! Acum nu esti rosia ca de una-di, acum nu zimbesci ca odata. Io nu te pricepu Dilinca! . . .

— Io-su incredintiata! Nóptea acea! O Dómne, Dómne! si dupa acést'a cadíu inbuiguita pe braciele lui Nicolau.

Nicolau stetea ca impetritu. Mii de cugete i fulgerau prin creri. Se intarítá ca sê-si inee lacrimile, dar totusi nu potea ca sê nu se rostogólésca nesce bulucei pe perulu celu mladiosu si finu, móle ca metas'a a Dilincei celei ametíte.

Lun'a se ingalfedí mai tare. Paserile sco-teau suspine, si zefirulu asié gemea de doiosu!

Peste pucinu Dilinca si-vení in ori, se radicá de pe braciele lui Nicolau si asié de sparieta se uitá in pregiuru; pareá cá s'a tredíu din unu somnu profundu. Si multe a visatu sub restempulu ametíturii!

— Asié, dio, Nicolae, io-su incredintiata — díse ea dupa ce se revení cu totul.

Dupa aceste urmá o tacere intinsa, care fu intrerupta de pecurariu.

— Dilinca, tréb'a nóstra stá fórte reu, visurile cele dulci su-resipite, viéti'a, ce ni-o inchi-puiamu a sboratu in ainte de vreme. Tu vei fi mirésa, si eu? o vai de mine!

— Io voiu fi mirésa, dar pana-e lume mirés'a fetiorului popii din Pancele; io te iubescu, si io voiu fi mirés'a ta. Dica tat'a ce va vre, férba-se mastih'a-mea pana ce va'plesní, tu vei fi alu meu. Irim'a mea numai pentru tine bate. Io voiu fi mirés'a ta!

— Tu ai schimbatu carpa cu mirele, ce atát'a face cátu unu juramentu.

— Am schimbatu, cá-ci m'au silitu; dar irim'a mea n'a schimbatu nimica. Mai scumpu, mai tare juramentu ti-am marturisitu eu tie Nime n'a dísu sê facu asié. Nime nu m'a silitu,

Punte de fieru a supra Niagarei. (Vedi pagin'a 524.)

irim'a, dragostea mea mi-a spus. Tu vei fi alu meu!

— Aminu! Dumnedieu s'ajute!

— Aminu! in veci! pana ce voiu pasi in gropa! — replicà Dilinca.

— Asié dara mane séra cam candu va fi lucéferulu de séra susutiu se fii la isvorulu Buglii.

— Si ce vomu face? intrebà Dilinca, de si sciea, in catr'o o mana Nicolau.

— Vomu fugi — respunse Nicolau.

— Asié, asié, dulcele meu, voiu mé cu tine ori unde.

— Vomu merge preste codru, preste munte in satulu meu. La cas'a mea parintiésca!

Colo departe, unde nu va scí nime de noi.

— Ah de abié asteptu. Cum vomu fi de indestuliti. Cum vomu traí de fericiti.

— Numai grigesce, sé nu scie típata de omu pre lume, cá-ci vedi tu toti ni-su protivnici, toti su ómeni rei.

— N'avea nici unu baiu!

Apoi mai discurationa ei multu. Gainusi'a erá susu, cam la prandiu. Dilinca trebuia sé se despartiesca. Unu sarutatu, si Dilinca se despartí de iubitu lui seu.

Ea mergea catra tíerina pe calea, pe care a venitu si dícea in sine: Mane nópte, o Dómne bunu ésti si induratu, cum voiu fi io de fericita. Asié, asié! voiu lasá pe tat'a, cá-ci si-asié multu am mai suferitu eu de la elu si de la mastih'a cea rea. Nu m'oiu duce io in Pancele; nu dío io, mai bine se peru. Oiu lasá eu tíer'a asta, unde n'am pe nime, si n'oiu mai veni in ea in veci. Nu m'a mai bate nime. N'oiu mai suferi! Mane nópte! . . . O ada-o Dómne iute! . . .

IV.

Au sositu diorile, a sositu diu'a á sositu si nópte.

Sé ne abatemu la cas'a popii. Pop'a chiaru acum intrá in casa.

— Unde-e Dilinca, — díse elu dupa ce se asiedia pre unu scaunu cu spate — mane-iva fi cununi'a, tréba se-si puna hainele in rendu, tréba sé se spele cu lesia. O câte lucruri tréba sé-si faca ea in sér'a asta. Chiar acum vinu din Pancele, si am hotoritu ca sé n'asteptámu mai multu.

— Numai aci in vecini díse ea cá se duce — respunse gazdó'i'a; tu slusnica, en du-te si o chiama a casa.

Servitórea se duse, si veni fara neci unu rezultatu.

— Am intreatu la Marin'a, m'am dusu de-alungulu satului; am intreatu pe cinenumai intalni; dar nime n'o-a vediutu in sér'a ast'a.

— Pentru celu ce a facutu ceriulu si pamentulu — eschiamá pop'a, mane tréba sé se cunune, si acuma nu o scimu de unde sé o luámu. Unde ar poté fi óre? Unde s'a dusu?

O fióre cuprinse pe toti casnicii. Esira afara, care in catro, unulu la móra, altulu prin telechiu; pop'a cu unu cane cât'unu zavodu pe dupa telechiu si cu pusc'a pe spate.

Nu-e nimicu; neci urma de ea.

Atunci i tresari popii prin minte ceva.

— Vai, Dumnedieulu meu celu santu! . . . asié tréba sé fia . . . da, de bunaséma. Ea dícea cá merge la suróta-sa, candu tredindu-meeu n'o aflam la coliba. Amú-su dóua septamani de candu aflaiu pe pecurariu la coliba cu ea. Si candu l'am intreatu, ce cauta, elu díse cá acuma vine de a casa din satu, si ie focu in pipa numai, apoi se duce la oi . . . asié-e . . . cá-ci de ce erá ea asié de amarita la incredintiare. Gandescu eu cá este ceva incalcéla.

— Du-te slusnica iute dupa sluga la curechiu colo din díosu; lu chiama, sé viie intr'o clipita. —

Sclug'a sosi.

— No, hai cu mine!

Se luara si sé dusera catra dumbrava, catra padure.

Ei se duceau din ce poteau, mai fugeau si mai incetau de fuga, ca sé-si iee resuflare. Semanau a doi strigoi. —

Ceriulu nu erá luminos. Nuori nu grei tare se preambiau pe susu ca si nesce figure uritiose. Ici, colea ca si nescari sierpi vengiosi se isbiau fulgerile.

Intr'o vale profunda departe de colib'a pecurariului observámu doua figure la luminarea causata de fulgeru. Intr'una cunóscemu pe Nicolau, in cealalta pe Dilinca cea frumósa.

Asié erau de nelinistiti!

— N'ai vediutu tu, pe unde ai venitu unu calu? — intrebà Nicolau de Dilinca.

— Nu, dío io, respunse Dilinca.

— M'am fostu ingrigitu si de calu; cá-ci scii tu cá fara elu nu vomu poté trece Crisiulu, care acum urla, care a esítu din matca. Siedi numai aci, pana ce me ducu cole 'n curatura, dóra-lu gasescu.

Dilinca remase sengura. Ea se temea fórte tare.

— Vai, Dómne, de me va aflá tat'a aice. Eu sciu de bunaséma, cá ei cérca dupa mine. Dómne apera-me si me feresce!

Atunci audi ceva sgomotu. Sgomotulu se apropiá repede de loculu unde siedeá Dilinca.

Dilinca tremurá ca frundi'a plopului. Nu sciea ce sê faca; sê fuga séu sê steie. Ea se temea fórt tare. Dar nu preste multu i se imprasciera cugetele cele presupunetóre, câ-ci audi rinhozare de calu. Erá Nicolau cu calulu.

— Iute, iute, sui dinapoiá mea; câ-ci audi prin padure sgomotu si latrare de cane. Nu credu sê nu fia tata-teu. Iute, iute. Asié . . no, prinde-me preste midilocu — Dilinca se sui pe calu, prinse cu manele salé cele plepande preste midilocu pe pecurariu, si calulu plecá. Dilinca asié tremurá ca si cum s'ar teme de ceva estraordinariu. Asié stringea la sinulu ei pre Nicolau, ca si cum acuma l'ar sringe mai pre urma. Neste presentiuri i vestiu ceva infioratoriu. Erá confusa de totu.

— Tu esti asié de iepaciuita, — dişe Nicolau dupa ce esíndu diu desime aruncá o privire in pregiuru câ nu-e cineva óre care sê-lu auda, care sê-lu gonéscu — dóra ti pare reu de ce faci?

— Ba, Nicolae, numi pasa, ori ce sê fia, numai tu sê fii langa mne dar mi cam frigu — response Dilinca, nesuíndu-se a se linisti, si a goní din minte prevededile cele intristatióse.

Acum ajunsera la tiermurele Crisiului. Numai câte-va minute i ei su-liberati, numai trecerea crisiului si ei nu mai aveau de ce se teme. Nuorii se cam raeau; ce pentru ei erá fórt reu.

Stái luna, numai unu picu, stái nu-ti aretá faci'a!

Dar lun'a nu stete, ea se iví. Orizontele se implú de lumina.

— Ne, murgule, cata câ nu vre se intre in apa. Di mei! — strig Nicolau.

De abié se lasá caldu cu pitioarele cele din 'nainte de pe tiermurele celu inaltusioru, candu o durduitura aspra despiá aerulu. Calulu cadíu in apa despoteritu atatu de impuscatur'a, ce o capetá in pitiorulu de di apoi, câtu si de frie'a cea mare, ce lu cuprinsela durduitur'a cea infioratóre.

Nimicu nu se audi, decátu nesce gemete desperate.

Lun'a ér se ascunse ub nuoru si unu intunerecu mai negru dectu mai inainte si-intinse aripele preste plaiur.

Pop'a se apropiá de iermure, dar nu vedíu nimicu. Voiá sê tréca lar nu potea. N'avú ce sê faca alta, decátu sê reintórca

A dóua di dupa aceea pescarii aflara unu cadavru, a careia maní enu asié puse ca si

cum ar vre sê imbraciasieze pe cine-va. Erá Dilinca cea frumósa.

De-acuma nu o-a mai bate nimenea.

De-acuma n'a mai suferí. Ea e fericita!

V.

Câti-va ani dupa cele intemplete, nu in tiér'a de mai nainte, nu intre codrii, nu intre muntii cei de mai nainte, ci mai de parte intre munti mai inalti, mai selbateci, — doi fetiori tierani caletorindu la unu têrgu, i cuprinse unu viforu cumplitu.

Se abatura din carariti'a pe care mergeau catra nesce stances sperandu a-si gasi ceva asilu. Si si gasira intr'o pestere, care éra acum — pentru tempulu celu nuorosu — fórt intunecata. Fortun'a trech si radiele sórelui incepura a zimbí cu pompa.

— Uita-te numai, ortace, dişe unulu catra celalaltu, ce cruce-e ast'a?

— Eie, dio, mei, óre ce tipata de omu póte fi ingropatu aice? . . .

— Póte din vremea lui Cosiu, response celu d'antáiu.

— Asié dio, mei, dişe estalaltu.

Ah, ei nu scieau câ acolo jace Nicolau pecurariulu. Anume, elu dupa ce calulu cadíu de pre tiermure si cuptusí su elu si pre Dilinca cea frumósa, scapá cu inotulu din colo.

Apoi se duse intr'unu tienutu muntosu, unde se bagá érasí de pecurariu. Vér'a candu erá cu oile intre munti sentiendu câ i se apropiá ceasulu celu din urma acusi, câ-ci asié erá de galfedu si de sclabitu si-facú o cruciulitia; o implantá in pesterea cea cam umediósa, apoi anevoie si-sapá o gropa; puse frundie pre fundulu ei, se culcá in ea si nu se mai scolá in veci.

Prin pestere curgandu unu riurelu in tempuri ploióse se marea fórt tare, incatu ajungea si in gróp'a lui Nicolau, care o amplú cu maracini si pamentu, ce-lu cará din cele parti ale pesterei

Asié patí Nicolau si Dilinca cea frumósa!

Dionisiu Coriolanu.

La Niagara.

(Cu ilustratiune.)

Caletoriulu celu d'antáiu, carele a descriu cataract'a acésta, cea mai renumita in lume, a fostu unu calugaru francesu franciscanu, cu numele Henepin. La anulu 1678 a visitatu acésta minune a naturii.

Inca la anulu 1665 a caletoritu in pregiurulu acela Champlain, mai tardiu jesuitii si Robert De La Salle la anulu 1670; dar drumurile acele pe cari amblau misiunarii si vênatorii, nu pré conduceau aprópe de Niagara si pana la anulu 1678 lumea n'a auditu nimica despre acésta grandiósa cataracta (cadietura de apa.) De atunce, firesce, multe mii de ómeni cercetara acestu locu de admiratu, si numerulu cercetatoriloru cresce pe di ce merge, cu tóte cá precum unii caletori spunu, cadietur'a de apa de la Niagara a perdutu fórté multu din grandiositatea sa, cadietur'a e acuma multu mai mica decâtu de demultu.

De demultu in departare de o diumetate de mila se audiá murmurulu apei; acuma buetulu masineloru de abure, fabricele nenumerate si sgomotulu vietii industriale intrecu murmurulu cadieturei.

Ómenii condusera o parte a apei pentru manarea fabriceloru. Omulu domnesce a supra naturei, si la vócea lui demandátore Niagara, alu carui aspeptu ne imple de fiori, mana cu linisce atare móra. Americanulu n'a lasatu neci minunea acésta a naturei in grandiositatea-i selbateca, ci se nisuesce a se folosí de ea.

Niagara forméza otarulu între Statele-Unite din America de la média-nópte si între Canada. Cele dóue tiermuri ca doi muri tiepisi si in midilocu ap'a fuge cu iutiéla infiorátore.

Impresiunea cea d'antáia ce semtiesci la vederea acestui spectacolu admirabilu e suprinderea de frica. Minunile naturei totdeauna stêrnescu in noi nescari semtieminte curióse, cari nu se potu descrie.

De a supra cadieturei de apa e o punte de feru, precum se vede si in ilustratiunea nóstra de pe pagin'a 521. Puntea acésta luá multu din poesi'a locului. Acolo unde trebue sê admirámu opulu celu grandiosu alu mintii omenesci, nu pré potemu observá cu atát'a suprinde grandiositatea naturei. Pare cá spiritulu americanu a voitu sê emuledie aice cu natur'a, care va fi in stare a produce ce-va mai maretiu? Puntea e dupla. De a supra alérge trasurile de drumulu ferecatu, ér de desuptu carele comune.

Insa-si cadietur'a de apa jace ce-va-si mai departe de punte. Ap'a curge aice între stance rosie; ap'a susu e de colórea verde-inchisa, intre-tiesuta cu fire albe, pana in fine josu in afundíme se face cu totulu ca spum'a alba. O insula numita „insul'a capreloru“ stâ in midiloculu celoru dóue cadieture de apa, si in fia-care minutu ti-se pare, cá ap'a fugátore acusi va duce cu sine tóta insul'a. Dar insul'a totu stâ nemis-

cata, luptandu-se necontentitu cu elemintele contrarie, — ce e dreptu, ap'a din candu in candu rumpe din ea câte o stanca, si acésta pica in afundíme. Ca-si unu tunetu se aude din afundíme murmurulu cataractei puternice.

Caletori indresneti si temerari, cari a casa póte n'au neci muiere neci copii, si-ieu cutédiare a se coborí la tiermurea americana pe scâri pana josu la cataract'a, la „pesterea venturiloru.“ Ap'a curge aice cu o repediune nespusa, formandu a supra capului loru unu arcu vênetu. Dar multi caletori au peritu in intuneci-meia acelei pestere.

Vorbindu de Niagara, cine nu-si va aduce a minte de renumitulu Blondin, carele a trecutú Niagara pe o fune? Acésta s'a intemplatú la anulu 1859. Blondin înunciá in tóte foile, cá densulu va trece peste cataract'a Niagarei pe o fune. Cei mai multi luconsiderau de insielatoriu, ér altii de nebunu Intru adeveru intreprinderea lui semená a imposibilitate. Departarea tiermuriloru unulu de altulu e de 1100 urme. Funea erá intinsa in indtíme de 160 de urme. Josu in afundíme fugea fluviulu furibundu. Diu'a trecerii erá defipta pe 20 jun. 1859. Inca inainte cu o di tóte satle dia pregiuru érau pline de ómeni veniti din tóte partile lumii spre a vedé acésta mpune necredíbila. Tóte trasurile, tóte náile adueau omeni cari doriau a vedé pe Blondin, in átu in fine erá de fatia vr'o 25000. Blondin inepù trecerea de la tiermulu englezescu. Pasie siguru si cu curagiu. Ajungandu la midilocu se asiediá cu comoditate si de acolo priviá acestu jocu frumosu alu naturei. Apoi mergancu mai departe in apropiarea tiermului celuilhtu se culcá pe spate, apoi sari in picióre si fugí pana la tiermure. Publiculu lu-primí cu plausu cutrieratoriu.

Peste dóue-dieci le minute éra-si fu pe cale, de asta-data dusecu sine si unu aparatu fotograficu. La midiloculu funei si-legá de fune bătulu de balantiu, si punendu in ordine aparatulu seu de fotografie, fotografia tiermurile implute de ómeni. Reitorcandu-se impingea si o teléga, la midiloculu drumului oprí telég'a si pasí si elu intr'ens'a. Acésta scena inca si a supra americaniloru șcentrici facú impresiune fórté mare. Dupa acésta Blondin trecú in mai multe renduri Niagan si productiunile sale in 2 septemvre 1859 sefinira cu acea, cá in midiloculu funei arangia unu focu artificiosu. Peste érna se produsu in mai multe orasie americane, ér la primavéa éra fu la Niagara.

PETREA CATELEI.

(Incheiare de pe pagin'a 519.)

Ei mari gasescu
 Unu palatu domnescu,
 Si la elu s'abatu
 Si la pórta batu :
 Si la pórta ésa
 O féta frumósa,
 Mandra fetisióra
 Ca o primavéra ;
 Si c'unu glasu subtîre,
 Dulce la sioptire
 Mi ti-i ispitesce,
 Si-astfeliu li vorbesce :
 „Voi patru voinici !
 „Ce cautati pe-aici ?
 „Cine sunteti voi ?
 „Ce veti de la noi ?
 Petrea : „Fetisióra,
 „Chipu de dñisióra,
 „Cu glasulu subtîre,
 „Cu dulce sioptire !
 „Noi patru feciori
 „Suntemu caletori,
 „Feciori osteniti,
 „Si de cãi sdrobîti,
 „Cãci de multu amblãmu,
 „Si resboiu portãmu
 „Cu capcanii roi,
 „Uriasi si smei ;
 „Si deci te rogãmu,
 „Sê ne lasi sê 'ntrãmu,
 „Sê mai resuflãmu,
 „Si-apoi sê plecãmu ;
 „Si spre multiemire,
 „Pentru-a ta primire
 „Spune-ti-oïu eu tîe
 „Mandra istoria !“
 Fetiti'a suride,
 Pórt'a li deschide,
 Si mi ti-i primesce,
 Si-i adapostesce.
 Petrea mi-o privesce,
 Si mi-o pretientesce
 Si mi se 'ndragesce,
 Si-astfeliu-i vorbesce :
 „Mandra copilitia,
 „Dalba puiculitia,
 „Ce candu me privesci,
 „Sufletu-mi rapesci
 „Cu-ale tale dóue
 „Stelutie de róua,
 „Si cu glasulu teu
 „Versi in pieptulu meu
 „Flacari ardietóre

„Si patrundietóre !
 „Spune-mi-vei tu mie ?
 „Spune flóre vie !
 „Fire-ai tu, séu ba,
 „Sotiór'a mea ?“
 Copil'a rosiesce
 Si rosîndu sioptesce :
 „Voinicelu pribagu,
 „De dragu mi-ai fi dragu,
 „Cãci esti tenerelu,
 „Cãci esti voinicelu,
 „Ai focu si semtîre,
 „Sufletu de iubire ;
 „Dar' eu n'am potere,
 „Sê-mi facu pe placere,
 „Sê vorbescu ce-va
 „Catra cine-va.
 „Asceptati putîne
 „Clipe, pana vine
 „Taica-meu calare
 „Dela vênatóre,
 „Si de me iubesci,
 „Si de me doresci,
 „Ca sê-ti fiu eu tîe
 „Puica si sotia,
 „Apoi sê 'ndrasnesci,
 „Si sê me petiesci ;
 „Si de te semtiesci,
 „Cum'ó se-i plinesci
 „Cu poterea ta
 „Lucrulu ce-ti va da :
 „Atunci sê scii bine,
 „Cã de catra mine
 „Greutate tu,
 „Nu vei aflã, nu !“
 Astfeliu cum vorbescu,
 Éta cã semtiescu
 Huete cu-alaiu,
 Tropote de cai,
 Cãci dela vênatu
 Marele 'mparatu
 Vine c'ó multîme
 De vênatorime,
 Si 'nainte-i ésa
 Fiic'a cea frumósa,
 Si-lu intempineza
 Si mi-i cuvênteza :
 „Taicutia iubitu,
 „Taica pré maritu !
 „Asta-di dineóra,
 „Adi de catra séra
 „Óspeti ni-au sositu,
 „Pre cari i-am primitu,
 „Patru baetani,
 „Tari si nesdravani,

„Feciorasi vertosi,
 „Feciorasi faimosi ;
 „Si celu mai frumosu,
 „Celu mai dragostosu,
 „Care-mi place mie
 „Vre sê-i fiu sotîe !“
 Imperatu-i dîce :
 „Chiama-mi-i tu-aice,
 „Sê-i vedu, cine sunt,
 „Si din ce pamentu ?

XXIII.

Éta, mei baditia,
 Gingasi'a fetitia
 Pe voinici-i chiama,
 Ca sê-si deie sama
 Cum si cine sunt,
 Si din ce pamentu.
 Si cei patru feti ;
 Calatori isteti
 Vinu si ceru intrare,
 Sê aib' ascultare ;
 Si li se deschide
 Usi'a ca sê intre ;
 Si cei patru feti,
 Caletori isteti
 Intra si se 'nchina
 Cu plecare lina
 Imperatului,
 Si la tronulu lui.
 Ér' celu imperatu,
 Mare si bogatu
 Susu pe tronu s'asiédia
 Si li cuvênteza :
 „O voi patru feti
 „Calatori isteti !
 „Cine sunteti voi,
 „Ce vreti de la noi ?“
 Petrea : „Pré morite
 „Imperatu vestite :
 „Eu sum Petrea, care
 „Cu vertute mare
 „I-am invinsu pe smei,
 „Pe-ai loru crai tustrei,
 „Si-ale loru smeóice,
 „Animi de sierpóice.
 „Cestia sunt ai mei
 „Fertati voinicci,
 „Ce-i gasii amblandu
 „Prin tieri retacindu.
 „Si ne-amu svatuitu,
 „Si ne-amu insofîtu,
 „Sê plecãmu prin tieri
 „Prin tieri si pre mãri,
 „Sê le mantuimu,

„Sê le curatîmu,
 „De capcani si smei,
 „Si de ómeni rei.
 „Si 'n caletoria
 „Spusu-mi-s'a mie
 „De catr'unu capcanu,
 „Uriasiu betranu,
 „Cumcâ tu 'mperate,
 „Domnu pré lûminate,
 „Ai fica frumósa
 „Dintre fice-alésa,
 „Si-am venitu la tine,
 „Ca sê faci unu bine,
 „Sê mi-o dai sê-mi fia
 „Fragoda sotîe!
 „Sê me ducu cu ea
 „Catra tiér'a mea,
 „Câci am sê domnescu
 „Am sê stapanescu
 „Paisprediece tieri,
 „Si pe-atâtea mâri
 „Ale lui Predanu,
 „Imperatu avanu,
 „Si-apoi inca trei
 „Popóra de smei
 „Cu câmpî manóse,
 „Cu locuri frumóse,
 „Cari le-am biruitu,
 „Si le-am cuceritu!“

Imperatu-i dîce :

„Petre fetu voinice!
 „Da-ti-voiu fat'a mea,
 „Fat'a mea-ti voiu da,
 „Daca mi-i plinî,
 „Ce-ti voiu porunci;
 „Câci intâiu voescu,
 „Sê te ispitescu,
 „Ca sê-ti vedu tari'a,
 „Sê-ti vedu barbatî'a.
 „Deci voiu sê-ti numescu,
 „Voiu sê-ti hotarescu
 „Lucruri voinicesci
 „Trei sê-mi implinesci!“
 „Lucru 'ntaiu anume,
 „Lucru rarû pe lume
 „Este : se mananci
 „Siepte-diece de junci
 „Toti la o mancare,
 „Fara 'ntrecourmare.
 „Fapt'a dóu'a este :
 „Sob'a, ce lucisce,
 „Oiu s'o 'n fierbintediú,
 „Oiu s'o 'nvapaediú,
 „Pana s'a 'ncaldi,
 „Pana s'a rosi,

„Si tu-apoi se vii,
 „Si 'ntr'ens'a se mai
 „De cum inseréza
 „Pana demanétia.
 „Lucru-alu treile
 „Voinicelule!
 „Este : Se te pui
 „Tu, si se-mi strapui
 „Mendrule mieu palatu,
 „Nou si ne stricatu
 „De-aici, unde e pusu,
 „Diece pasi mai susu!“
 Petrea se gandescu
 Si-astfelu-i vorbesce ;
 „O pré lûminate
 „Dómne si 'mperate!
 „Dâ-mi putîne óre
 „Pentru cugetare
 „Sê me socotescu,
 „Sê me svatuescu
 „Cu-acesti veinicea
 „Cu fertatii mei.“

Si 'mperatu-i lasa,
 Si se ducu din casa
 Cei patru feciori,
 Voinici caletori,
 Si se svatuescu,
 Si se socotescu.

XXIV.

Nóptea se latiesce,
 Lun'a stralucesce,
 Éra 'n celu palatu,
 Naltu si lûminatu
 Pregatiri frumóse
 Se facu pentru mésa.
 Dar' cei patru feti,
 Caletori isteti
 Svatu tienu între sine,
 Cum ar' fi mai bine,
 Cum sê chipzúesca,
 Ca sê implinésca
 Prin fertatii sei
 Petrea cele trei
 Lucruri vitejesci,
 Fapte voinicesci.
 Si 'n zedaru gandescu
 Câci nu nimerescu
 Chipulu cuvenitu
 De Petrea doritu.
 Petrea hotaresce,
 Si 'n taina poftesce
 Pe fic'a frumósa,
 Ca sê-lu lese 'n casa ;
 Fetiti'a-i suride,

Usi'a i-o deschide,
 Si Petrea pasiesce
 Si-astfelu-i sioptesce :
 „Mêndra copilitia,
 „Blanda puiculítia,
 „Multu m'am mai ganditu,
 „Multu m'am socotitu,
 „Chipulu sê gasescu
 „Cum sê le 'mplinescu
 „Maretiele fapte
 „De 'mperatulu date.
 „Deci de me iubesci,
 „Si daca voesci,
 „Ca sê-mi fii tu mie
 „Fragoda sotîa :
 „Dâ-mi tu spre-ajutoriu
 „Svatu mangaitoriu ;
 „Si-oiu sê-ti spunu se scii
 „De ce sê te tîi :
 „Cei fertati ai mei
 „Numai singurei,
 „Singuri sunt in stare
 „Cu puteri pré rare,
 „Maretiele fapte,
 „Ce-mi sunt mie date,
 „Sê le birúesca
 „Si sê le 'mplinésca!“

Fetiti'a mi-i dîce :

„Feciorasiu voinice!
 „Na-ti unu firu din sinu,
 „Firu de ibrisinu,
 „Asta tu se-lu stringi,
 „Si cu elu s'atingi
 „Totu pe fie care
 „Voinicu grosu si tare,
 „Candu o se voiésca,
 „Ca se mi-ti plinésca
 „Una dintre fapte,
 „Ce-ti sunt tie date,
 „Si voru capatá
 „Chipu si fati'a ta,
 „Ér' tu te-i schimbá,
 „Si te-i straformá
 „Primindu fati'a loru,
 „Candu-ti va fi doru ;
 „Si vei castigá
 „Animiór'a mea!“

Petrea se grabescu,
 Si curendu vestescu
 Imperatului
 Hotarirea lui,
 Si-lu intempinéza,
 Si mi-i cuvêntéza :
 „Imperate mare
 „Stralucitu si tare!

„Vinu, ca sê-ti vestescu,
 „Cumcâ me 'nvoescu,
 „Dorulu sê-ti plinescu,
 „Ca sê dobandescu,
 „Fic'a ta sê-mi fie
 „Frageda sotîa!“

Imperatu-atunci
 Sieptedieci de junci
 Mi ti-i casapesce,
 Si mi-i pregatesce,
 Lui Petrea de mēsa,
 Mēsa multu gustōsa.
*Petrea celu vestitu,
 Voinicu iscusitu
 Ie celu firu din sinu,
 Firu de ibrisinu,
 Si prin maestrîa,
 De nesdravenîa
 Alta fatia ie,
 Fatî'a sa si-o da,
 Da lui Pieru-de-fōme,
 Ca se mi-lu strafōrme
 Intr'a sa faptura,
 Statu si cautatura.
 Pieru-de-fōme 'ndata
 La mēsa 'ncarcata
 Mari mi s'asiēdia,
 Si mi-ti ospetēza
 Sieptedieci de junci
 Grosi si grasi si lungi,
 Toti la o mancare,
 Fara 'ntrecurmare.
 Imperatulu vede,
 Vede si se 'ncrede,
 Si mi se 'nfiōra
 Si de elu se miara;
 Si-apoi poruncesce,
 De i se 'ncaldiesce,
 Sob'a cea mai grōsa,
 Cea mai caldurōsa,
 Si mi-o 'nvapaiēza,
 Si mi-o 'nflacarēza*

Pana saru schintei
 Din paratii ei.
*Petrea celu vestitu,
 Voinicu iscusitu,
 Ie celu firu din sinu,
 Firu de ibrisinu,
 Si prin maestrîa
 De nesdravenîa
 Alt'a fatia ie,
 Fatia sa si-o da,
 Da lui Friguricea,
 Ce-i place vetricea,
 Friguricea sare,
 Fara de pasare
 Si 'n soba s'arunca,
 Si pe focu se culca,
 Si 'n soba remane
 Nōptea pana mane.
 Êr' a dou'a di
 Ce se vedi aci?
 Friguricea 'n soba
 Bate ca 'ntr'o doba,
 Se face carligu,
 Strigandu: „vai mi frigu!“
 Imperatulu ride,
 Sob'a mi-o deschide
 Si voiniculu iēsa
 Sanatosu prin casa.
 Imperatulu dîce:
 „Petre multu voinice,
 „Voinicelu cumplitu,
 „Voinicu iscusitu!
 „Muta-mi tu palatulu
 „Din cestu locu in altulu,
 „Diece pasi mai susu,
 „De unde-e elu pusu,
 „Si vei capetâ
 „Tu pe fiic'a-mea!
*Petrea celu vestitu,
 Voinicu iscusitu
 Ie celu firu din sinu,
 Firu de ibrisinu,**

*Si prin maestrîa
 De nesdravenîa
 Alta fatia ie,
 Fatî'a sa si-o da,
 Da lui Tranti-dēlu,
 Care da navalu,
 Si cu barbatia
 Hei! din temelia
 Palatulu radica
 Ca-si pe-o nemica,
 Si 'n altu locu lu — pune,
 Unde i se spune,
 Diece pasi mei susu
 Ca unde-a fostu pusu!*

Imperatulu dîce:
 „Petre multu voinice!
 „Multi feciori venira,
 „Fic'a de-mi petîra,
 „Multi erau alesi,
 „Voinicei viteji,
 „Multi aveau si nume
 „Stralucite 'n lume,
 „Dar' de si-au fostu tari,
 „De si-au fostu ei mari,
 „Totu cu-a loru marire
 „Tronu si stralucire
 „N'au potutu ei, nu,
 „Ceea ce poti tu!
 „Deci ti-dau eu tîe
 „Fiic'a-mi de sotia,
 „Si spre moscenire
 „Tronu si-a mea marire!“

Petrea serie carte
 La Predanu departe,
 Predanu se grabesce,
 Si cu rendu soscesce;
 Nunt'a se serbēza,
 Petrea se 'ntronēza,
 Se face 'mperatu,
 Vecinicu neuitatu. —

V. Bumbacu.

Ce e nou?

* * (Maj. Sa Imperatulu) — dupa insciintiârile unoru foi din Viena — inca in decursulu acestei luni ēra-si va veni la Buda.

* * (Asociatiunea natiunala din Aradu) tienū adunarea sa generala in 27 si 28 decemvre in sal'a cea mare a comitatului, fiindu de fatia unu numeru frumosu de membri. Siedinti'a antâia s'a deschisu la 10 ore prin Il. Sa dlu episcopu si presiedinte Ivacicoviciu cu o cuventare. Dupa aceste presiedintii — espirandu cei trei ani pe cari fura alesi — si-dechiarara de espiratu oficiulu loru, deci se incepura alegerile. Il. Sa dlu epp.

Ivacicoviciu fu alesu ēra-si prin aclamatiune, — d e vice-presiedinte fu alesu asîsdere prin aclamatiune I^l. S dlu comite supremu Georgiu Popa, dar Ilustr. Sa ne potendu primî acēsta onōre, fu alesu prin aclamatiune Il. Sa dlu capitanu alu Cetâtii de pétra J. Siorbanu, de alu doile v. presiedinte fu alesu totu astfelu dlu vice-comite Sigismundu Popoviciu. Apoi se cetî reportulu direptoratului despre cele intemplete in decursulu anului trecut. Se alesera patru comisiuni, una pentra revederea computeloru; alt'a pentra a face preliminarulu anului curinte, a trei'a pentru cercetarea reportului directoralu, si a patr'a pentru reportarea a supra lasamentului lui Iova Cresticiu. Dlu M. Bosianu cetî o

disertatiune intitulata: „Despre datinele romanilor la inmormantare.“ Sér'a se tienù balu. — A dóu'a dî se cetira referatele comisiuniloru. Se decise a se tramite o deputatiune la Maj. Sa in interesulu limbei nóstre, deputatiunea va avé a se plange pentru pedeele ce se punu limbei nóstre, si a petitiună pentru unu gimnasiu cu limb'a romana de instructiune si a se rogá pentru imbunetatirea stârii materiale a profesoriloru de la preparandi'a din Aradu. In fine se alese directoratulu pe an. curinte: (directoru): Il. Sa dlu Antoniu de Mocioni, (vice-director): dlu protosincelu Mironu Romanu, (membri:) dd. V. Babesiu, Belesiu, Vasilieviciu, Dr. Siandoru, Popfîu, Selagianu, Desseanu, Jonescu, Adam, Nicora, Davidu, Rusu, Misiciu (cassariu,) F. Varga (esactoru), M. Besanu (fiscalu,) Serbu (economu,) bibliotecariu (Draga,) Goldisiu (notariu.)

* * (Studinti romani.) La gimnasiulu din Oradea-mare in anulu acesta studiéza 190 de ténéri romani, in gimnasiulu de la Beiusiu 292.

* * (Din Beiusiu) ni se scrie intre altele: In 25 dec. s. n. precum in toti anii asié si estimpu s'a tienutu parastasu pentru fia iertatulu Samuilu Vulcanu fostulu episcopu gr. c. de Oradea-Mare, fondatoriulu gimnasiului romanu din Beiusiu. Servitiulu ddiescu l'implini d. diriginte gimnasialu impreuna cu trei dd. profesori. Pre langa tenerimea studiósá, cetatianii erau bine reprezentati, neci dómnele romane nu lipsira. Dupa s. liturgia merseram cu totii in sa'la mare a gimnasiului, unde de pre unu parete depindea portretulu nemoritoriului Vulcanu, invescutu in velu negru, éra in giurulu lui ardeau optu candelé. Rss. d. directore si canonicu tit. Teodoru Kóváry intr'o cuventare frumósá aretà zelulu fericitului Vulcanu pentru natiunea sa romana, si care zelu produse gimnasiulu acest'a pentru naintarea culturai nu numai a acestei provincie romane ci a intregéi natiuni, câ-ci acestu institutu e cercatu de romani din tóte partile. Dupa d. directoru pasí la cathedra d. prof. G. Lazaru conducatoriulu societatei de leptura, aretandu membriloru societatii câ „viéti'a fara de sciintia e mórte“ si câ tóte natiunile au scrisu cultura pe flamur'a loru. Urmá poesi'a lui An. Muresianu „Catra martirii romani“ dechiamata de stud. L. Muresianu, dupa acést'a altii anume I. Badescu, C. Bradicianu si V. Popu, s'a dechiamatu poesi'a lui V. Alesandri „Catra romani“ si altii nóue. In intervaluri corulu vocalu intóná cantece melodióse. Atátu dechiamatiunile câtu si cantecele fura insocite de aplause. In fine d. directoru luà éra si cuventulu multiamindu óspetiloru din partea societatii de leptura, si ne departaramu cu impresiunile cele mai placute. (A.)

* * (Necrologu.) Protopopulu gr. c. romanu din Naprade, comitatulu Solnoculu de midilocu, Georgiu Stanciu repausá in Domnulu. Repausatulu fu unu preotu bunu si natiunalistu zelosu, de aceea sê-i dîcemu cu totii: Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

Literatura si arte.

* * (Almanacu beletristicu.) Societatea de leptura a junimei romane studinte la scólele din Oradea-mare anuntia prenumeratiune la unu almanacu beletristicu

sub titlulu: „Fenice.“ Almanaculu va constá din 16—18 cóle cuprindiendu trei novele si mai multe poesi originale, istori'a Societatii si unu estrasu din statute, si va esí cu inceputulu lui fauru. Venitulu e destinatulu pentru inavutirea bibliotecei numitei Societati. Recomendâmu acésta nisuintia nobila atentiei on. publicu.

Gácitura numerica.

De Teresia Valeanu n. Sincal.

2.13.9.5. O aprindemu cu schintéua;
9.10.4.18.5.14.11.6. Sunt acoperiti cu néua;
19.1.3.6.5. In Itali'a-e limanu;
8.15.19.16.23. A fostu unu poetu romanu;
20.17.16.14.7. Se afla peste pèrele;
21.19.14.22.12. Invetiá sciintie rele;

1—23. } Pre-acestu barbatu emininte
} Pre acestu romanu zelosu,
} Tine-lu Dieule potinte,
} Câ gintei e spre folosu.

Deslegarea gáciturai de siacu din nr. 42:

Nóptea trece luminósá,
Ceriulu este fara nori,
Ér tu dulcea mea frumósá,
Dormi pe patulu teu de flori.
Esi copila gratiósá,
Fati'a ta s'o mai vediu eu,
Si pe budi'a-ti amorósá
Sê punu sarutatulu meu.

Zamfirescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiorele: Anastasia Moldovanu, Regina Colceriu, Petronela Popu n. Leucutia, si de la domnii Ioane Crisanu, Basiliu Siuteu.

POSTA REDACTIUNEI.

Csenger Bagos. Cei 60 cr. trebuie alaturati pentru fiecare esemplariu, asié dara mai tramite-ni 1 fi. 60 cr.

Racsia. Mai sunt de a se supliní 60 cr.

Hunedora. De acolo primiramu o prenumeratiune sub sigilulu „J. S.“ cu 3 fi. 60. inse fara nume. Cui sê tramitemu fói'a? Respectivulu sê mai suplinésca 1 fi.

Anulu acesta se incheia cu nrulu presinte. Ne rogamu pentru renoirea grabnica a prenumeratiuniloru.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**